

OBEC KRČAVA

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE KRČAVA

2014 – 2020

Obsah

Úvod

1. Analyticko-strategická časť

1.1 Súhrnná geografická, kultúrno-historická a sociálno-ekonomickú charakteristiku obce a charakteristiku stavu vybavenosti a obsluhy územia obce

1.2 Hodnotenie a analýza hospodárskej situácie, sociálnej situácie, environmentálnej situácie a situácie v oblasti kultúry a vybavenosti a obsluhy územia obce

1.3 Analýza väzieb strategických dokumentov v oblasti regionálneho rozvoja s územím obce,

1.4 Určenie rozvojového potenciálu a limitov rozvoja územia obce, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,

1.5 Stratégiu rozvoja obce, pri zohľadnení jej vnútorných špecifík, ktorá určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce,

1.6 Analýza finančných potrieb a možností financovania programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

2. Programová časť

2.1 Zoznam opatrení a aktivít pre zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

2.2 Inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

2.3 Finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

2.4 Systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov

2.5 Časový harmonogram realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

Záver

Úvod

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Krčava je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

Vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce pozostáva z analyticko-strategickej časti a programovej časti.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo.

Schválenie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis¹⁾ je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie finančného príspevku zo štátneho rozpočtu a doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2.

PHSR je zároveň aj prostriedkom, ako získať viac bodov pri žiadostiach o financovanie najmä z EÚ fondov a zvyšuje väčšiu šancu na zisk externých finančných prostriedkov. PHSR a dokumenty ÚPD musia byť nevyhnutne vo vzájomnom súlade.

Tvorba PHSR je optimálnym nástrojom a jedinečnou možnosťou na strategický pohľad do samosprávy vôbec. Základom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je teda OBČAN.

1. Analyticko-strategická časť

Analyticko-strategická časť programu je zameraná na predstavenie hospodárskej a sociálnej situácie

obce Krčava, východiskom ktorej je súhrnná geografická, kultúrno-historická a sociálno-ekonomická a environmentálna situácia obce. Určenie rozvojového potenciálu a limitov rozvoja územia vychádza z analýzy súčasného stavu a potrieb v oblasti udržateľného rozvoja obce s následným určením priorit rozvoja obce.

1.1 Súhrnná geografická, kultúrno-historická a sociálno-ekonomickú charakteristiku obce a charakteristiku stavu vybavenosti a obsluhy územia obce

1.1.1 Geografická poloha obce

Obec Krčava sa nachádza na Slovensko –Ukrajinskom pohraničí s počtom obyvateľov 432 . Leží v chránenom vtáčom území Vihorlat , v PHO vodných zdrojov 2. stupňa a ochrannom pásmi zdroja minerálnych vôd Sobranecké kúpele. Cez obec prechádza hlavná dopravná tepna pre automobilovú dopravu – cesta E 50, ktorá prechádza od severozápadného Francúzka cez Nemecko , Česko na Slovensko, aby spájala Trenčín, Žilinu, Vysoké Tatry, Prešov , Košice, Michalovce a Sobrance až na Ukrajinu, kadiaľ pokračuje cez Užhorod ,Mukačevo a ďalej do Ruska. Táto cesta je využívaná hlavne pre kamiónovou dopravou na jediný hraničný prechod pre kamióny na Slovensko –Ukrajinskej hranici, cez hraničný prechod Vyšné Nemecké. Smer trasy nie je náhodný, ba ani nový. Štúdie rôznych historických obchodných ciest ukazujú na skutočnosť, že mnohé z nich existovali už dávno pred našim letopočtom. Určitým charakteristickým znakom tejto oblasti je , že v katastri prevažujú pasienky lúky a intenzívne využívaná poľnohospodárska pôda na pestovanie poľnohospodárskych plodín ale aj viniča. Súčasné produkčné dispozície poľnohospodárstva však nie sú dostatočne využité. V obci rastie v súčasnej dobe už len jeden chránený strom- platan javorolistý. Obec Krčava a jej katastrálne územie je charakteristické prechodom z rovinatého charakteru územia Východoslovenskej nížiny podcelku Sobranecká rovina do časti Východoslovenská pahorkatina podcelok Petrovské predhorie. Nadmorská výška k. ú. Sa pohybuje od 123,90 m.n.m. (obec) po 214 m.n.m. (severozápadná časť územia - Volský les). Výmera katastrálneho územia je 874 ha , extravilán 702 ha, intravilán 172 ha. Na geologickej stavbe územia obce Krčava sa zúčastňujú neogénne a kvartérne sedimenty. Kvartér je zastúpený proluviálnymi sedimentami. Tvoria prevážne mohutné periglaciálne kuže. Obec patrí do Košického kraja, okresu Sobrance. Od Sobraniec je obec vzdialenosť cca 9 km severovýchodným smerom. Cez obec preteká Toroškov potok. Okolie obce poskytuje vhodné podmienky na ľahšiu turistiku a cykloturistiku .

1.1.2 Kultúrno-historická charakteristika

Prvá zmienka o obci je z roku 1302. V chotári obce sa však našli stopy po slovanskom sídlisku a keramika z 8 až 10. storočia. O Krčave a tunajšom zemepánovi však je doklad k roku 1287, a rovnomenom potoku sa dozvedáme z listiny z roku 1288. Jej názov sa v písomnostiach z 13. až 16. storočia vyskytuje ako pravidelne v tvaru Korchua , čo už bol maďarizovaný názov, odvodený od staršieho slovenského názvu Krčava. Archeologické doklady a atarobyly názov dediny dosvedčujú , že Krčava jestvuje od predveľkomoravského obdobia a patrí k najstarším slovansko –slovenským sídliskám v tomto kraji. Krčavu nadobudli zemania pravdepodobne v polovici 13. storočia. Dali si tám postaviť kuriu a ich dedičom patrila dedina ešte koncom 15. storočia. V 16. – 17. storočí boli jej zemepánmi šľachtici z Michaloviec . Cez Krčavu už vtedy išla takzvaná krajinská cesta z Michaloviec – Tibavu smerom do Užhorodu a Mukačeva. Na prelome 16. a 17. storočia bola Krčava stredne veľkou dedinou s poddanským obyvateľstvom . Avšak v 17. storočí a začiatkom 18. storočia ju postupne opúšťali až sídlisko spustlo. V rokoch 1715 a 1720 (čase moru) obec nejestvovala. Neskôr obnovená Krčava mala rusínske obyvateľstvo.

V roku 1829 bol v obci postavený Gréckokatolícky kostol Petra a Pavla a v roku 2003 bol postavený rímskokatolícky kostol svätého Matúša. V roku 1972 bola v Krčave uvedená do prevádzky nová Základná deväťročná škola.

K historickým, kultúrnym pamäti hodnostiam a miestnym zaujímavostiam patria:

V roku 1829 bol v obci postavený Gréckokatolícky kostol Petra a Pavla a v roku 2003 bol postavený rímskokatolícky kostol svätého Matúša. V roku 1972 bola v Krčave uvedená do prevádzky nová Základná deväťročná škola.

– Dnes už len pozostatky, kúrie – kaštieľa po grófovi Gutmanovi . Starý kaštieľ je svedkom dávnej minulosti o tom, že v obci boli veľkostatkári, ktorí vlastnili pôdu a poskytovali možnosti dobrovoľníkom, ktorí pracovali na panskom.

– K pamäti hodnostiam už patrí len stojaci komín ako pozostatok bývalej teholne Krčava.

Obec sa podieľa vo veľkej miere na zabezpečovaní tejto aktivity mládeže. Mládež ma zriadený klub mládeže a posilňovňu.

1.1.3 Sociálno-ekonomická charakteristika obce

a) *Vybavenosť obce*

Technická infraštruktúra

Riešeným územím prechádzajú nasledovné prvky *technickej infraštruktúry*:

- Medzinárodná cesta I. triedy E 50
- distribučná sieť VN 22 kV vzdušných vedení
- prívodné potrubie STL plynu do obce Krčava a Vyšné Nemecké
- prívodné vodovodné potrubie do obce Sejkov
- rozvodné vodovodné potrubie z obecného vodovodu

Obytné plochy a plochy občianskej vybavenosti

Obytné plochy a plochy občianskej vybavenosti zaberajú podstatnú časť zastavaného územia obce.

Prevláda zástavba izolovaných rodinných domov (v starších častiach obce jednopodlažných, v novších dvojpodlažných).

Občianska vybavenosť je sústredená v centre obce pozdĺž cesty I. triedy E 50, kde sa nachádza „Obchod s rozličným tovarom Večierka, COOP Jednota, autobusová zastávka, Základná škola s materskou školou, Obecný úrad, Motorest Marko, Slovenská pošta, zdravotní stredisko(už len obvodný lekár)“.

Rekreačno-oddychové, športové a kultúrno-historické objekty

Na území obce sa nachádzajú zariadenie slúžiace cestovnému ruchu a to Motorest Marko aj s ubytovacou kapacitou 12 postelí. Pre rekreáciu a športové využitie obyvateľov sa využíva v malej miere futbalové ihrisko a telocvičňa ZŠ s MŠ Krčava.

b) *Dopravná dostupnosť obce*

Cestná doprava

Katastrálnym územím prechádzajú nasledovné cesty : cesta I. triedy E 50 v smere Sobrance – Užhorod. južnom smere Sejkov – Jenkovce cesta III/050243 a v smere severovýchodnom – Husák cesta III/050244, ktoré odbočujú z cesty I. triedy E 50.

Železničná doprava

V okrese Sobrance ani v k. ú. Krčava železnica nevedie.

c) Vzdelávanie

V obci sa nachádza Základná škola s materskou školou, ktorá od 1.8.2003 nesie právnu subjektivitu a jej zriaďovateľom je Obec Krčava. Areál školy tvorí jedna budova, ktorá je vybavená školským zariadením, hygienickými zariadeniami, kuchyňou, školskou jedálňou, školskou družinou, telocvičňou a šatňami, 4 odborné učebne , 2 počítačové učebne, interaktívnymi tabuľami v 6. triedach . Škola bola odovzdaná do užívania pred 41 rokmi (1972) . Školský areál pozostávajúci z ihrísk a záhradky a školského parku. Škola patrí medzi väčšie školy v okrese Sobrance. V súčasnej dobe školu navštevuje cca 140 žiakov 1. – 9. ročníka a 25 žiakov materskej škôlky. V minulosti bol počet viac ako 300 žiakov. V školskom roku 2011/2012 mala škola iba 9 tried, a to pre každý ročník jedna trieda.

Celkový počet tried aj v školskom 2013/2014 je 9 , pre každý ročník jedna trieda. Súčasťou školy je aj školský klub, ktorý má jedno oddelenie. Do školy prichádzajú žiaci z Krčavy, Sejkova, Jenkoviec, Orechovej, Krist, Husáka, Vyšné Nemecké, Nižné Nemecké, Tašule.

Väčšia časť žiakov pochádza z rodín úplného prostredia . Zo sociálne znevýhodneného prostredia je 40 žiakov , ktorí sú v hmotnej núdzi alebo v životnom minime.

Školu navštevujú žiaci väčšinou prospechovo dobrý. V každej triede sa nájde 4 – 5 žiakov, ktorí majú výborné prospechové výsledky. Žiaci školy dosahujú pravidelne dobré výsledky v okresných olympiádach a krajských súťažiach.

Priemerný počet učiteľov školy býva 15. Pri súčasnom zložení kolektív 13 spĺňa podmienky a úplné kvalifikačné predpoklady, 2 nespĺňa podmienky a úplné kvalifikačné predpoklady. n. V nasledujúcom období bude potrebné aby si doplnili 1- DPŠ , 1 odborné vzdelanie a anglický jazyk, nemecký jazyk. Vekové zloženie členov kolektívu je 28 – 60 rokov - vcelku vyvážené. Kolektív učiteľov možno charakterizať ako skúsený, priateľský, pracovitý, ústretový voči žiakom a rodičom. Služby školského psychológa zabezpečuje CPPPaP a CŠPPaP - Sobrance a Michalovce. Škola nemá uzavorenú pracovnú zmluvu so školským psychológom. K externým učiteľom možno počítať reformovaného farára, gréckokatolíckeho farára a rímskokatolíckeho farára , ktorí zabezpečujú vyučovanie uvedeného náboženstva.

d) Zdravotníctvo

Zdravotnícke služby sú zabezpečované v budove, ktorej vlastníkom je Obec Krčava . Neštátne zabezpečovanie zdravotníckej starostlivosti je v budove Zdravotného strediska, kde vykonáva zdravotnícku starostlivosť všeobecný lekár.

e) Podnikanie a obchod

Priemyselné a dobývacie objekty

V katastrálnom území Krčava sa nenachádza žiadne chránené ložiskové územia, dobývacie priestory a ani objekty, na ktoré by sa vzťahovala ochrana ložísk nerastných surovín a nie je určené prieskumné územie pre vyhradený nerast. V území sa nachádza jedna ľažobná plocha južne od zastaveného územia pri hranici s k. ú. obce Sejkov. Pri hlavnej ceste E 50 , pri vstupe do obce od Sobraniec sa nachádza hlinisko po bývalej teholni .

Poľnohospodárske objekty

Juhozápadne od zastavaného územia sa nachádza areál bývalého poľnohospodárskeho družstva, ktorý v súčasnej dobe prevádzkuje MVDr. Jozef Karch. V areáli sú postavené nové haly na skladovanie a na chov brojlerov. Areál ma trend moderného poľnohospodárskeho dvora.

f) Životné prostredie

Infraštruktúra vodného hospodárstva

V riešenom území sa nachádzajú nasledovné vodovody.:

- Miestny vodovod Krčava
- Vodovodné potrubie (vodovod do obce Sejkov),

Vodný zdroj vody – prameň pre miestny vodovod Krčava

- odvodňovací kanál Jarčianky (evid.č. 5405 010 020) o celkovej dĺžke 0,851 km
- odvodňovací kanál Na Záborí (evid.č. 5405 010 021) o celkovej dĺžke 0,882 km
- odvodňovací kanál Močidlo (evid.č. 5405 010 024) o celkovej dĺžke 2,088 km

ktoré boli vybudované v roku 1978 v rámci stavby „Odvodenie pozemkov VSN II./9“

V k. ú. Krčava je vybudované aj detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom v južnej a juhozápadnej časti katastrálneho územia.

Protipovodňové opatrenia

Úpravy toku bola vykonaná na :

- Toroškov potok ,
- hydrologické číslo : 4-30-06- 027
- Maximálny prietok: st. toku km 1,2,
- $Q_{100} = 9 \text{ m}^3/\text{s}$.

Úpravy boli vykonané v rokoch cca 1960 – 1964. Mimo intravilánu boli vybudované tri prehrádzky z ktorých je funkčná iba jedna cca 100 m od vstupu potoka do intravilánu. Celý tok bol cez obec a za obcou vyregulovaný , ale v rkm 2,669 po rkm 2,845, kde bol tok vyregulovaný a upravený vyložením dna a brehov lomovým kameňom je v súčasnej dobe poškodený prívalovými vodami – povodňami a potrebuje nevyhnutne rekonštrukciu. Tok bol upravený za účelom ochrany poľnohospodárskych pozemkov, ale hlavne ochrany majetku občanov obce Krčava. Časť toku cez obec bola vyčistená od náносов v roku 2008.

Chránené územia prírody a lokality

Územie obce Krčava patrí v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajina v znení neskorších predpisov k územiam s 1. stupňom ochrany t.j. k územiam, ktorým sa neposkytuje osobitná ochrana

V katastrálnom území obce sa v zmysle Zákona o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z. z. nachádza Chránene vtáchie územie.

– Súvislá európska sústava chránených území NATURA 2000. Osobitné ustanovenia zákona č. 543/2002 Z. z. sú venované podmienkam pre tvorbu súvislej európskej sústavy chránených území NATURA 2000.

Do východnej a severovýchodnej časti riešeného územia zasahuje Chránené vtáchie územie SK CHVÚ 035 Vihorlatské vrchy. Územie SKCHVU sa v 1/3 prekrýva s CHKO Vihorlat a je tvorené mozaikou biotopov. Chránené vtáchie územia sú novou kategóriou chráneného územia v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Vyhlásiť chránené vtáchie územie je povinnosťou Slovenskej republiky vyplývajúcou zo smernice Rady ES č. 79/409EHS z 2. apríla 1979 o ochrane

voľne žijúcich vtákov, ktorá bola transponovaná do zákona. CHVÚ bolo vyhlásené vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 195/2010 zo dňa 16. apríla na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov sovy dlhochvostej , výrika lesného, orla krikľavého, jariabka hôrného,výra skalného, leleka lesného, bociana čierneho, chriašteľa poľného, ďatľa bielochrbtého, ďatľa prostredného , ďatľa čierneho, muchárika bielokrkého , muchárika červenohrdlého, krutihlava hnedého, strakoša červenochrbtého, škovránka stromového, včelára lesného, žlny sivej, penice jarabej, prepelice poľnej, muchára sivého, žltouchusta lesného, príhaviara čiernohlavého, hrdličky poľnej a zabezpečenie ich prežitia a rozmnožovania. Chránené vtáchie územie má výmeru 48 286,2639 hektára.

Vonkajšia hranica CHVÚ začína na rozhraní katastrálneho územia Vyšné Nemecké a východnej hranice k. ú. Krčava na štátnej ceste E 50. Pokračuje severozápadným smerom pozdĺž pravého okraja štátnej cesty pričom obchádza súkromné pozemky až ku križovatke ciest smerom na obec Husák. Tam odbočuje zo štátnej cesty E 50 smerom na severovýchod, pričom obchádza ďalšie súkromné polia , vinice , areál bývalej tehelne a na severnom okraji zastavanej časti obce Orechová na okraj parcely 303, ktorú obchádza. Tam sa stáča na východným smerom . pričom odchádza vinice až k okraju obce Orechová. Vnútorné hranice chráneného vtáčieho územia vymedzuje zastavané územie obce a jej bezprostredného okolia, nachádzajúce sa v území vymedzenom vonkajšou hranicou chráneného vtáčieho územia.

Významné krajinné prvky

Tvoria siet' genofondov významných ekostabilizačných plôch v k.ú. obce . ktoré zaisťujú územné podmienky trvalého zachovania druhovej rozmanitosti prirodzeného genofondu rastlín a živočíchov na území obce Krčava. Za miestne ekostabilizačné plochy významne krajinné prvky sú vybrané tie územia v ktorých sa nachádza najzachovalejšie súkcestné štátia, alebo tie plochy, ktoré majú vhodné podmienky pre ich vznik a ďalší prirodzený vývoj . K ďalším kritériom pre výber ekologicky významných segmentov krajiny je stupeň zachovalosti, a reprezentatívnosti bioty a v neposlednom rade aj územná rozloha.

Skládky odpadov

Fungujúca skládka komunálneho odpadu sa v katastrálnom území v súčasnosti nenachádza. V súčasnej dobe obec Krčava využíva skladku komunálneho odpadu Husák (v k.ú. Husák), ktorú prevádzkuje firma FURA. Skládka je prevádzkovaná na nie nebezpečný odpad.

V roku 2008 bola v k.ú. obce vykonaná sanácia skládky komunálneho odpadu.

1.2 Hodnotenie a analýza hospodárskej situácie, sociálnej situácie, environmentálnej situácie a situácie v oblasti kultúry a vybavenosti a obsluhy územia obce

- Jedným z faktorov, ktorý spôsobuje regionálnu nerovnosť a oslabuje konkurencieschopnosť je nerovnaká vybavenosť v základnej, ale i vyššej infraštruktúre (doprava, telekomunikácie, voda, ekologické zariadenia, internet a informačné siete, atď.).
- Environmentálna infraštruktúra sídiel - problémy sú v napojenosť na kanalizáciu, čistení odpadových vód, nakladaní s odpadmi.
- Dlhodobá vysoká miera nezamestnanosti v obci vedie k zníženiu životnej úrovne obyvateľov. Najväčšie problémy v obci sa zaznamenávajú u sociálne znevýhodnených občanov s nízkou vzdelanostnou úrovňou bez šance uplatniť sa na trhu práce aj napriek tomu, že obec kladie veľký dôraz na zabezpečenie rovnosti príležitostí a na sociálne a ekonomicke začlenenie každého občana do života obce. Nasledovná SWOT analýza prináša všeobecnú analýzu silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození dotknutej obce.

Silné stránky	Slabé stránky
Záujem o ďalšie vzdelávanie	Vysoká celková miera nezamestnanosti s vysokým podielom dlhodobo nezamestnaných Nedostatočná prepojenosť vzdelávacieho systému s potrebami trhu práce
Vysoká ponuka pomerne lacnej pracovnej sily prevažne v robotníckych profesiach	Nízka mobilita ľudských zdrojov
Potenciál rastu odbornosti, zručnosti a zamestnatelnosti pracovnej sily	Nízka vzdelanostná úroveň
Dobrá kvantitatívna a kvalitatívna základňa pre vybudovanie infraštruktúry	Nedobudovaná základná infraštruktúra v oblasti kanalizácie .
Sprístupnená telekomunikačná infraštruktúra internetizácia	Verejná správa on-line, zdravotníctvo on-line, kultúra on-line (prepájania jednotlivých centier)
Podmienky pre poľnohospodársku výrobu	Nedostatok záujmu o poľnohospodársku výrobu

Silné stránky	Slabé stránky
Možnosť využitia investícií z fondov EÚ	Nízka pripravenosť regionálnych štruktúr na využitie štrukturálnych fondov Miera znečisťovania životného prostredia a zaťaženia obyvateľstva Likvidácia biologický rozložiteľných odpadov, (chýbajúci zberný dvor)
Príležitosti	Ohrozenia
Využívanie podporných fondov EU	Zvyšovanie ekologického zaťaženia územia
Cieľavedomé využitie potenciálu informačnej a komunikačnej techniky	
Zhodnotenie nevyužitého prírodného potenciálu a miestnych zdrojov	Smerovanie zahraničných investícií do oblasti s nižšou nezamestnanosťou, kvalitnejšie ľudské zdroje
Výstavba – rekonštrukcia priekop	

S - strengths - silné stránky

W- weaknesses - slabé stránky

O - opportunities - príležitosti

T - threats - ohrozenia

1.3 Analýza väzieb strategických dokumentov v oblasti regionálneho rozvoja s územím obce

PHSR obce Krčava na programovacie obdobie 2014 – 2020 vychádza a nadväzuje na nasledovné strategické dokumenty:

- PHSR BBSK 2007 - 2013
- Stratégia Európa 2020
- ÚPN -VÚC Košického kraja v znení neskorších zmien a doplnkov
- Návrh územného plánu obce Krčava a Orechová
- Plán sociálneho a hospodárskeho rozvoja obce Krčava 12/2003

Hlavné ciele stratégie Európa 2020

Hlavné ciele stratégie Európa 2020	Súčasná situácia na Slovensku	Národný cieľ v NPR do roku 2020
Investovať 3% HDP EÚ do výskumu a vývoja (% HDP)	0,63% (2010)	1%
Zníženie emisií skleníkových plynov (SP) o 20% oproti úrovniam roka 1990	-2% (emisie projektované do roku 2020 oproti roku 2005 +0% (emisie roka 2010 oproti roku 2005)	+13% (národný záväzný cieľ pre sektory mimo systému obchodovania s emisiami oproti roku 2005)
20% energie musí pochádzať z obnoviteľných zdrojov	9,8% (2010)	14%
Zvýšenie energetickej efektívnosti o 20% (zniženie spotreby energie o 368 Mtoe) pre EÚ 27	Neuplatňuje sa	Zníženie o 1,6 Mtoe
75% obyvateľstva vo veku 20-64 rokov by mala byť zamestnaná	65.1% (2011)	72%
Zníženie predčasného ukončenia školskej dochádzky pod 10% (obyvateľstvo vo veku od 18 do 24 rokov)	5% (2011)	6%
Aspoň 40% obyvateľstva vo veku 30-34 rokov s ukončeným vysokoškolským alebo rovnocenným vzdelaním	23.4% (2011)	40%
Znižiť počet osôb ohrozených chudobou alebo vylúčením v EÚ aspoň o 20 miliónov (referenčný rok 2008)	+ 1 000 (2011)	- 170 000

1.4 Určenie rozvojového potenciálu a limitov rozvoja územia obce, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce

1.4 Stratégia rozvoja obce, pri zohľadnení jej vnútorných špecifík, ktorá určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce

Priority rozvoja obce Krčava 2014 - 2016

1. Zlepšenie životnej úrovne obyvateľov obce
2. Zdravé životné prostredie
3. Dostupné bývanie
4. Dostupná zdravotná starostlivosť
5. Dostupnosť kultúrnych, športových a spoločenských aktivít
6. Rozvoj turizmu
7. Moderné a efektívne vzdelávanie
8. Podpora detí a mládeže
9. Starostlivosť o starších občanov

Horizontálna priorita: Zlepšenie životných podmienok MRK

Vzhľadom na malý počet MRK 8 obyvateľov, ktorí sú relatívne prispôsobivý, obec tento problém nepovažuje za prioritný a potrebný riešiť zvlášť.

1.7 Analýza finančných potrieb a možností financovania programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

Zameranie projektu	Predpokladaný donor	Rozpočet v EUR
Ochrana životného prostredia	Fondy EU	1 000 000,00
Dostupnosť bývania	Fondy EU	300 000,00
Dostupnosť kultúrnych, športových a spoločenských aktivít	Fondy EU	200 000,00
Moderné a efektívne vzdelávanie	Fondy EU	100 000,00
Dopravná dostupnosť	Fondy EU	170 000,00
Starostlivosť o znevýhodnených občanov	Fondy EU, tuzemské zdroje	10 000,00
Rozvoj turizmu	Fondy EU	50 000,00
Podpora detí a mládeže	Úrad vlády SR, Ministerstvo školstva SR	10 000,00

2. Programová časť'

2.1 Zoznam opatrení a aktivít pre zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

Názov	Zameranie projektu	Predpokladaný donor	Termín predloženia žiadosti	Rozpočet v EUR	Dopad na MRK
Dobudovanie kanalizačnej siete a intenzifikácia ČOV	Ochrana životného prostredia	Fondy EU	2013 - 2016	100 000,00	Zlepšenie životných podmienok
Vybudovanie zberného dvora	Ochrana životného prostredia	Fondy EU	2014 - 2015	550 000,00	Zdravé životné prostredie
Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami	Ochrana životného prostredia	Fondy EU	2014 -2016	483 418,48	Bezpečné bývanie
Preventívne opatrenia na ochranu pred záplavami –obec Krčava /priekopy/	Obrana životného prostredia	Fondy EU	2013 - 2016	30 000,00	Bezpečné bývanie
Premene tradičnej školy na modernú	Moderné a efektívne vzdelávanie	Fondy EU	2014-2018	350 000,00	Kvalitné vzdelávanie
Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov	Zlepšenie dopravnej infraštruktúry	Fondy EU	2014 - 2017	170 000,00	Zlepšenie životných podmienok
Vybudovanie cyklotrasy	Rozvoj turizmu	Fondy EU	2015 - 2020	50 000,00	aktivít CR, pracovné príležitosti
Podpora kultúry	Rozvoj kultúry Rómov	Úrad vlády SR	2015 - 2020	10 000,00	Prezentácia kultúry Mikroregiónu Koromľa
Vybudovanie detského ihriska	Podpora detí a mládeže	Úrad vlády SR, Ministerstvo školstva SR	2014 - 2019	10 000,00	Výchova a rozvíjanie schopností detí

2.2 Inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je dokument, ktorý vo svojej podstate definuje rozvojové ciele a postupnosť krokov k stanoveným cieľom. V takomto procese je dôležité, aby bol zabezpečený koordinovaný postup jednotlivých krokov a realizácií (napr. príprava projektových zámerov, projekty v partnerstvách pre spoločný cieľ a pod.). Hlavnou úlohou v procese realizácie a implementácie stratégie je práve koordinácia a súvstažnosť postupov ktorá má zabezpečiť:

- kumuláciu vnútorných zdrojov – spájanie súl a zdrojov
- zabránenie duplicit
- rozdelenie úloh v území
- poznanie sa a vzájomná komunikácia
- vzájomnú informovanosť

Ďalšou úlohou v procese implementácie je zabezpečovať monitorovanie a spätnú väzbu napĺňania priorit a cieľov, čo následne zabezpečuje:

- spätnú väzbu realizovaných projektov
- hodnotenie účinkov a dopadov
- odporúčania pre zmeny stratégie
- krátkodobý aj dlhodobý vplyv realizovaných opatrení
- a ďalšie.

Z týchto zásadných dôvodov je nevyhnutné zriadiť formalizovanú jednotku, ktorej primárny zmyslom bude práve dohľad nad procesom implementácie PHSR obce. Obvykle sa na úrovni obce jedná o konkrétnu skupinu občanov poverených obecným zastupiteľstvom na výkon tejto funkcie, alebo obecné zastupiteľstvo. Ak sa jedná o pracovnú skupinu je potrebné okrem poverenia, aby obecné zastupiteľstvo zadefinovalo a schválilo aj kompetencie tejto „pracovnej skupiny“.

V praktickej rovine môže obecné zastupiteľstvo využiť dve cesty vytvorenia pracovnej skupiny:

1. poverí niektorú z existujúcich komisií, ktorú má zriadenú pre činnosť v oblasti rozvoja obce zabezpečovaním úloh spojených s procesom implementácie a monitoringu.

2. vytvorí novú samostatnú pracovnú skupinu pre tento účel.

Pracovná skupina vytvorená pre dohľad nad implementáciou stratégie k výkonu svojej činnosti nevyhnutne potrebuje zabezpečené organizačné zázemie. Je potrebné vybudovať stabilnú systém organizácie, ktorý bude funkčný po celú dobu platnosti spracovanej stratégie.

Organizačné zabezpečenie by malo plniť nasledovné úlohy:

- zabezpečiť činnosť pracovnej skupiny
- zabezpečovať monitorovanie stratégie
- zabezpečiť informovanosť partnerov o plnení stratégie
- zabezpečiť prístup k informáciám pre prípravu rozvojových projektov
- zabezpečiť informovanosť obecného zastupiteľstva o činnosti skupiny a pod.

Návrh organizačnej štruktúry:

Rozhodujúci orgán: Zastupiteľstvo obce Krčava

Výkonný monitorovací orgán: Výbor (pracovná skupina) pre dohľad nad stratégiou (maximálne 5 členov)

Technické zabezpečenie: Obecný úrad Krčava – poverený pracovník

Monitorovanie v teréne: Obecný úrad Krčava

- členovia komisií obecného zastupiteľstva
- matrika
- prípadne vyškolená skupina aktivistov

2.3 Finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

Vzhľadom na skutočnosť, že v súčasnosti nie sú dostupné (sú vo fáze prípravy) strategické plánovacie dokumenty Slovenskej republiky na obdobie 2014 – 2020 táto časť Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Krčava sa dopracuje po zverejnení uvedených dokumentov za účelom zabezpečenia relevantnosti a nadväznosti.

2.4 Systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov

Monitoring stratégie v súlade s navrhovanou organizačnou štruktúrou je zabezpečovaný na dvoch základných úrovniach. Prvou je získavanie a prvotné spracovanie informácií z terénu.

Na jednej strane je potrebné sledovať realizované a pripravované aktivity, na druhej strane ukazovatele pôsobenia a dopadov implementácie PHSR na život v obci. Tieto úlohy môžu zabezpečovať iba pracovníci aktívni priamo v teréne. Je potrebné zabezpečiť systém (skupinu pracovníkov, aktivistov) spolupracujúcich na tejto úlohe. K zabezpečeniu monitoringu je potrebné spracovať systém kritérií a ukazovateľov a metodiku monitoringu, tak, aby bolo možné reálne vyhodnocovať prebiehajúce procesy. Druhou úrovňou je odborné vyhodnocovanie informácií a sledovanie plnenia cieľov, priorít a úloh vytvorenej pracovnej skupiny je zároveň aj spracovanie kritérií a ukazovateľov hodnotenia realizácie stratégie a metodiky jej monitoringu. Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude stálym a dlhodobým procesom zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení zameraných na zmenu negatívneho vývoja, resp. o potrebe zmeniť ich výber alebo spôsob realizácie. Stabilizovať zásady procesu monitorovania umožní priebežná i etapovitá kontrola realizácie programu. Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je organizačné a metodické zabezpečenie riešenia operatívnych problémov a z nich vyplývajúce zmenové riadenie. Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude obsahovať nasledovné činnosti:

- každoročné hodnotenie napĺňania cieľov stanovených v PHSR,
- každoročné spracovanie plánu aktivít na nasledujúce obdobie
- vyhodnotenie dosiahnutých výsledkov ako popis stupňa realizovaných cieľov a opatrení,
- vyhodnotenie dopadov aktivít na občanov dotazníkovou formou a porovnanie s počiatočnými preferenciami občanov pri zostavovaní PHSR.

Uvedené činnosti uskutočnené v procese monitorovania umožnia zhodnotiť postup v realizácii plánovaných úloh. Znamená sledovanie výstupov, financovanie jednotlivých činností, projektov alebo etáp. Monitorovanie sa uskutočňuje prostredníctvom ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na špecifické ciele, objasňujú stav implementácie, výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k finančnému plánu.

Cieľom monitorovania pracovnými skupinami bude zabezpečiť konzistentné a pravidelné informácie o realizovaných a ukončených projektoch. Vhodným spôsobom na realizáciu monitoringu sú kvantitatívne ukazovatele úspešnosti, ktoré dávajú jednoznačnú odpoveď na stupeň alebo mieru naplnenia projektu v danom časovom období. Spôsob práce pracovnej skupiny uskutočňujúcej monitorovanie a hodnotenie vyplynie zo samotného charakteru projektu.

Zmyslom procesu hodnotenia je sumarizovať výstupy získané monitorovaním projektov na získanie informácií o účinnosti a efektívnosti vynaložených nákladov. Tieto informácie sa transformujú do monitorovacích a hodnotiacich správ, ktoré sa prerokovávajú na zasadnutiach pracovnej skupiny.

Proces hodnotenia využíva ako svoje vstupy všetky dátá získavané v procese monitorovania. Výstupom procesu hodnotenia, resp. celého procesu monitorovania a hodnotenia, sú hodnotiace a monitorovacie správy. Hodnotenie je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom projektov. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení. Posudzuje sa hlavne vecná stránka a vzniknuté problémy. Riešenie prioritných problémov sa posudzuje s použitím kritérií voči stanoveným ukazovateľom. Hodnotenie znamená kritické a objektívne overovanie. Plní funkciu späťnej väzby. Hodnotenie sa opiera o monitorovacie činnosti, ktoré mu poskytujú nevyhnutné informácie.

Monitorovacie ukazovatele procesu implementácie programu rozvoja obce:

- vytvorenie pracovnej skupiny pre proces implementácie
- počet stretnutí pracovnej skupiny
- počet správ o implementácii PHSR
- počet akčných plánov
- spracovanie monitorovacích ukazovateľov pre jednotlivé opatrenia
- počet informačných aktivít a realizácií programu
- úroveň a početnosť zberu informácií v teréne

Základné monitorovacie ukazovatele plnenia programu rozvoja obce:

- počet pripravených investičných aktivít v obci
- počet zrealizovaných investičných aktivít v obci
- objem zrealizovaných investičných aktivít
- objem získaných prostriedkov z externých zdrojov

- objem aktivizovaných vnútorných zdrojov
- miera zapojenia občanov a subjektov do aktivít programu rozvoja
- miera skvalitnenia poskytovaných služieb v obci
- počet a rozsah poskytovaných služieb v obci
- miera zvýšenia kvality a pripravenosti ľudských kapacít v obci
- miera zvýšenia návštevnosti obce
- miera zviditeľnenia sa obce v regióne, v SR a EÚ
- počet a kvalita zrealizovaných občianskych aktivít
- miera skvalitnenia života občanov v obci

2.5 Časový harmonogram realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

Termín realizácie	Názov projektu	Zameranie projektu
2014 - 2015	Vybudovanie zberného dvora	Ochrana životného prostredia
	Protipovodňové opatrenia	Obrana životného prostredia
	Premena tradičnej školy na modernú	Moderné a efektívne vzdelávanie
	Zriadenie parku s domácimi drevinami a oddychovej zóny pre deti (ihrisko)	Výsadba zelene a oddych
2015 - 2016	Vybudovanie kanalizačnej siete a ČOV	Ochrana životného prostredia
	Rekonštrukcia Obecného úradu	Zlepšenie energetickej efektívnosti budovy
	Vybudovanie detského ihriska(mul. Ihr.)	Podpora a rozvoj športu
2016 - 2017	Výstavba sociálnych nájomných bytov	Dostupnosť bývania
	Podpora kultúry	Rozvoj kultúry
2017-2018	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	Zlepšenie dopravnej infraštruktúry
	Podpora kultúry	Rozvoj kultúry
2018 - 2019	Rozvoj a budovanie centra obce	Životné prostredie
	Vytvorenie cyklotrasy turizmus	Rozvoj turizmu
	Podpora kultúry	Rozvoj kultúry
2019 -2020	Prestavba budovy na komunitné centrum	Starostlivosť o znevýhodnených občanov
	Podpora kultúry	Rozvoj kultúry

Záver

Každý programový dokument a Program rozvoja obce obzvlášť, dostáva svoj zmysel nie jeho vytvorením, ale v procese jeho realizácie. Prax a samotné napĺňanie cieľov, priorit a opatrení PHSR je skúškou kvality procesu programovania a jeho zmysluplnosti. V procese spracovania rozvojového programu obce sa aktivizujú mnohé, často dovtedy neodskúšané miestne zdroje, najmä z oblasti ľudských kapacít. Miestna samospráva ako garant a zadávateľ spracovanie programu rozvoja obce, má byť zároveň garantom aj toho, aby tento potenciál, ktorý sa v procese tvorby PHSR vytvoril, naplnil svoju hodnotu v procese reálneho napĺňania programu.

PHSR obce Krčava je spracovaný na metodickom a obsahovom podklade viacerých východiskových dokumentov .

Dokument má v súlade s aktuálnym znením Zákona o podpore regionálneho rozvoja dve základné časti:

1. Analyticky-strategická časť PHSR je zameraná v prvej časti na audit územia v oblasti dostupných miestnych zdrojov (prírodných, ľudských, materiálnych, ekonomických, technických a pod.). V druhej časti sú analyzované podmienky v obci formou rôznych na seba nadväzujúcich analýz (SWOT analýza). V tretej časti je spracovaná Stratégia rozvoja t.j. vízia a ciele rozvoja.

2. Programová časť PHSR dopĺňa stratégiu rozvoja do formy programu, definuje priority a aktivity. Následne spracováva podmienky implementácie programu z hľadiska inštitucionálneho, organizačného, finančného, monitorovacieho a časového.

PHSR obce Krčava je potrebné posudzovať ako dokument otvorený, ktorý sa môže dopĺňať a aktualizovať o nové aktivity podľa rozvoja sektorov a podľa úspešne realizovaných častí programu rozvoja územia. Je zrejmé, že najmä v dnešnej dobe je veľmi zložité dokázať exaktne naformulovať prognózu rozvoja územia na dobu viac ako 5 rokov. Z tohto dôvodu je nesmierne dôležité akceptovať „živost“ tohto dokumentu, nakoľko iba priebežným vyhodnocovaním situácie v obci, regióne a spoločnosti a následným aktualizovaním dokumentu je možné zabezpečiť jeho aktuálnosť a zmysluplnosť.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Krčava 2014 – 2020 bol vypracovaný
za spolupráce Ing. Boškovej a OZ Krčava.

V Krčave , dňa 11. novembra 2013

Ing. Jozef Hreňko , starosta obce

schva Prof
29.11.2013

Uznesenie č. 50 / 2013 *[Signature]*